

Aanbevelingen jongerenambassadeur SRGR

Betekenisvolle Jongerenparticipatie bij Buitenlandse Zaken en de Bredere Overheid

Participatie is een mensenrecht. Het is een van de belangrijkste principes in de Universele Declaratie van de Rechten van de Mens en het is in vele andere conventies, zoals de Conventie van de Rechten van het Kind, opnieuw bevestigd. Ook jongeren hebben het recht te participeren en deel te nemen aan de samenleving. Actieve participatie van jongeren draagt bij aan hun persoonlijke ontwikkeling, vaardigheden en kennis over mensenrechten en burgerschap. Om echter op een betekenisvolle manier te kunnen participeren, moeten jongeren wel de juiste kansen worden geboden, zoals informatie, onderwijs en toegang tot hun burgerrechten.

Internationaal is Nederland een voorvechter van betekenisvolle participatie van jongeren. Al jaren is het gebruikelijk dat aan de Nederlandse Jeugdraad gelieerde Jongerenvertegenwoordigers mee gaan in de Nederlandse delegaties naar VN conferenties en daar ook mogen spreken. Ook in intergouvernementele onderhandelingen, zoals bij de Commission on Population and Development en die voor de totstandkoming van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, zet Nederland zich sterk in voor de participatie van jongeren. In nationaal beleid participeren jongeren echter vaak nog minder direct. Dit gebeurt voornamelijk door lobby en advocacy vanuit jongerenorganisaties, zoals de NJR of FNV Jong, naar de politiek en beleidsmakers. In de politiek gebeurt dit door politieke jongerenpartijen, die in sommige gevallen invloed hebben op de partijprogramma's. De implementatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen in Nederland bieden echter een kans voor jongeren om zich meer met de ontwikkeling van het beleid dat hun toekomst gaat bepalen bezig te houden.

Lotte Dijkstra is van januari 2015 t/m augustus 2016 Jongerenambassadeur voor Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten geweest. Deze functie is een sterk voorbeeld van jongerenparticipatie bij de overheid, omdat zij hierin als onafhankelijke jongere, ondersteund door de maatschappelijke organisatie CHOICE for Youth and Sexuality, van binnenuit de overheid heeft kunnen werken. Hierdoor heeft zij de overheid vanuit een uniek perspectief kunnen meemaken.

Deze aanbevelingen zijn opgesteld door Lotte Dijkstra en hebben als doel beleidsmakers meer inzicht te bieden in het belang van jongerenparticipatie en hoe dit structureel en praktisch binnen de overheid ingebed kan worden.

1. Maak van jongeren en jongerenparticipatie, net als gender, een cross-cutting thema

Het is al geruime tijd gebruikelijk bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken om bij al het beleid dat wordt gemaakt het gender aspect te analyseren. Dit gebeurt onder meer door een verplicht onderdeel in beoordelingsmemoranda waarin een genderanalyse moet worden verwerkt. Hoewel dit niet altijd betekent dat gender nauwkeurig in acht wordt genomen, verzekert het in ieder geval wel dat het een onderwerp is dat niet vergeten kan worden.

Jongeren en jongerenparticipatie staan vaak niet of te laat op de agenda. Zelden wordt de mening van jongeren meegenomen in beleid dat wel betrekking op hen heeft. Vrijwel alle onderwerpen gaan jongeren aan - van klimaat en voedselzekerheid tot veiligheid en justitie. Het verplicht maken van een analyse van het jongeren aspect in beleid is een goede concrete eerste stap naar het erkennen van jongeren als belangrijke actoren en

gelijkwaardige participatie van jongeren in beleidsvorming en de samenleving. Op het moment wordt dit alleen nog gevraagd in de stakeholderanalyse. Deze stap kan zowel het ministerie zelf als NGO partners helpen hierin.

Het belang van gender en jongeren(participatie) als thema's in al het beleid geldt niet alleen voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken maar ook voor andere Ministeries en overheidsorganen in Nederland. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken kan hier een voortrekkersrol in spelen. De afdeling DSO-GA werkt bijvoorbeeld zeer open samen met de jongerenorganisatie CHOICE for Youth and Sexuality. Op alle thema's waar de overheid aan werkt zijn jongerenorganisaties in Nederland actief. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken kan in gesprek gaan met andere ministeries, waarbij het belang van jongerenparticipatie wordt benadrukt en wordt aangespoord jongerenorganisaties te benaderen en informeel over beleid in gesprek te gaan. Ook het voorbeeld van de Jongerenambassadeur SRGR, waarbij een jongere meedraait in het ministerie en betekenisvol deelneemt aan formulering van beleid, kan worden uitgebreid naar andere thema's. De Jongerenvertegenwoordigers van de NJR zouden bijvoorbeeld ook meer intern kunnen gaan meedraaien. Ten slotte kan er naar het instellen van een centrale toezichthouder voor jongerenparticipatie in de overheid worden gestreefd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een door jongeren geleid monitoring- en overlegorgaan, een 'jongerenombudsman' of een speciale jongeren gezant. Bij al deze beleidsmaatregelen is het echter van belang dit in nauw overleg met Nederlandse jongerenorganisaties te doen, om zo samenwerking en coherentie tussen verschillende vormen van jongerenparticipatie te bevorderen.

2. Geef óók 'volwassenen' training op het gebied van jongerenparticipatie

Voor werkelijk betekenisvolle jongerenparticipatie is capaciteitsopbouw van jongeren nodig. Jongeren hebben door hun leeftijd vaak nog minder werkervaring of kennis. Door trainingen kunnen jongeren hun vaardigheden en kennis ontwikkelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan workshops voor jongerenorganisaties over het schrijven van een subsidieaanvraag of het bijhouden van een boekhouding. Dit zijn zaken waarbij jongeren ondersteuning kunnen gebruiken.

Wat vaak wordt vergeten is dat 'volwassenen' meestal ook niet goed weten hoe ze moeten samenwerken met jongeren. Voor de meeste ambtenaren is jongerenparticipatie een nieuw begrip. Als besloten wordt om meer jongerenparticipatie toe te passen moet er dus ook capaciteitsopbouw voor de volwassenen plaatsvinden. Vaak gaat het hierbij om simpele dingen - zoals het plannen van meetings ná schooltijd, het uitleggen van jargon, of het vergoeden van buskaartjes- , maar in sommige gevallen ook om meer diepgaande zaken als communicatiestijl en hiërarchie.

Training en bewustwording hierover kan ook helpen om participatie van andere groepen te bevorderen zoals lageropgeleiden, migranten en mensen die leven met een beperking. De actieve rol van volwassenen die nodig is om jongerenparticipatie tot een succes te maken, is bij alle participatie van minder geprivilegieerde groepen van belang. Vaak wordt de verantwoordelijkheid voor succesvolle participatie geheel gelegd bij degene die nog niet participeren. Dit houdt ongelijke machtsverhoudingen in stand . Een actieve, geduldige en

welwillende houding van alle partijen is nodig om jongerenparticipatie een succes te maken.

▶ **3. Betrek die jongeren over wie het gaat**

Als jongeren betekenisvol participeren, kunnen zij de belangen van jongeren behartigen maar nooit namens alle jongeren spreken. Jongeren zijn een enorm diverse groep - er zijn jonge vrouwen, jonge gelovigen, jonge LHBTI+, jonge werklozen, jonge activisten, jonge sekswerkers, jonge studenten, jonge migranten, jonge gevangenen, etc. 'Jong' is vaak maar een van de vele dingen die de identiteit van jongeren bepalen. Het is daarom nagenoeg onmogelijk voor één jongere om alle jongeren te vertegenwoordigen.

Betrek daarom bij het maken van beleid juist die jongeren waarover het beleid gaat. Maak je beleid voor het verbeteren van toegang tot soa-testen in het Oosten van Burundi? Betrek dan jongeren in het Oosten van Burundi! Het klinkt logisch, maar gebeurt helaas vaak niet. Vaak hebben de jongeren die participeren al een bevoorrechte positie, bijvoorbeeld door een goede opleiding. Hierdoor zijn deze jongeren vaak makkelijker te bereiken. Extra investering is daarom noodzakelijk voor het betrekken van minder bevoorrechte jongeren - al helemaal als beleid juist op hen gericht is.

Een concrete stap die het Ministerie van Buitenlandse Zaken hierin kan nemen is het organiseren van consultaties met jongeren uit de partnerlanden waar Buitenlandse Zaken mee samenwerkt. Hierbij zouden de jongeren uit de landen waar het beleid van Buitenlandse Zaken over gaat input kunnen geven op dit beleid en de implementatie hiervan. Op beleid, tenders en projecten kan van te voren input worden gegeven of al bestaande voorstellen kunnen voorgelegd worden aan jongeren. Andere ministeries, zoals het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, zouden ook zulke consultaties kunnen organiseren met jongeren in Nederland.

▶ **4. Jongerenparticipatie vergt investering van tijd en financiële middelen**

Jongeren die zich maatschappelijk inzetten, doen dit nagenoeg altijd vrijwillig. Sommige jongerenorganisaties hebben zelfs zo'n laag budget dat ze het niet kunnen veroorloven alle onkosten van vrijwilligers te vergoeden. Deelname aan tenderprocedures is door de hoge en formele instapvoorwaarden voor veel jongerenorganisaties lastig, waardoor zij uitgesloten worden of niet onafhankelijk kunnen indienen.

Om op gelijke voet met volwassenen te kunnen samenwerken, moet jongerenparticipatie ook gecompenseerd worden. Er is niets mis met vrijwilligerswerk en vrijwilligerswerk is voor veel jongeren een goede manier om ervaring op te doen en zich maatschappelijk in te zetten. Echter, Wanneer zij intensief samenwerken met volwassenen met een fulltime baan, is het nodig hiervoor ook te compenseren. Zo zou het voor sommige jongerenorganisaties waardevol zijn om een betaald stafid in te kunnen huren. Wanneer jongeren worden gevraagd deel te nemen in adviesraden van andere organisaties moeten zij ook gecompenseerd worden voor hun tijd. Door redelijke financiële compensatie te

bieden worden zulke posities namelijk ook toegankelijk voor jongeren die minder welgesteld zijn.

Verder is de eerder genoemde capaciteitsopbouw die jongeren en jongerenorganisaties nodig hebben ook iets wat financiële investering vergt. Zelfs al vind je als jongerenorganisatie af en toe een trainer of expert bereid gratis een sessie te faciliteren, dan nog zijn er andere kosten, zoals zaalhuur, materiaal en reiskosten, verbonden aan capaciteitsopbouw. Dit is iets wat serieus genomen moet worden, net zoals de kosten die jongeren maken om bijvoorbeeld aan beleidsbeïnvloeding te doen. Vaak wordt niet begrepen waarom jongeren een budget nodig hebben; "ze kunnen daar toch gewoon social media voor gebruiken?"

Een concrete stap die de overheid kan nemen hierin is het toegankelijk maken van financiering voor jongeren en jongerengroepen. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door lagere instapcriteria te hebben voor financiering. Ook kan er gedacht worden aan het creëren van een flexibel jongerenfonds.

Deze aanbevelingen zijn op 8 september 2016 aangeboden aan de Secretaris Generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken Joke Brandt door de Jongerenambassadeur SRGR 2015-2016, Lotte Dijkstra. Zij hoopt dat de Secretaris-Generaal deze zal gebruiken om betekenisvolle participatie van jongeren in de overheid te bevorderen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Sanne Thijssen of CHOICE for Youth and Sexuality, de beheerder van het project Jongerenambassadeur SRGR.

